

สภาวะโรคฟันผุและการปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพของเด็กพิเศษและเด็กปกติ
อายุ 12-15 ปี โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สภาวะโรคฟันผุและการปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพของเด็กพิเศษและเด็กปกติอายุ 12-15 ปี โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร

DENTAL CARIES STATUS AND ORAL HEALTH PRACTICES OF SCHOOL-AGE SPECIAL AND NORMAL CHILDREN AT PIBOONPRACHASAN SCHOOL, BANGKOK

พรพิมล วิทยวีรศักดิ์ 5436896 PHMP/M

ส.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อังสนา บุญธรรม, Ph.D., กุลยา นาคสวัสดิ์, ท.บ., M.P.H., M.Sc.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางเชิงเปรียบเทียบ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาวะโรคฟันผุและการปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะโรคฟันผุและการปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพของเด็กพิเศษและเด็กปกติ อายุ 12-15 ปี กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 114 คน ประกอบด้วยเด็กพิเศษ 55 คน และเด็กปกติ 59 คน จับคู่กันด้วยอายุและเพศ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจและบันทึกสภาวะช่องปากใช้ดัชนีฟันแท้ผุ ถอน อุด (DMFT Index) เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ ถึง 30 มีนาคม พ.ศ. 2555 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด และวิเคราะห์หาความแตกต่างด้วย Two independent t-test/ Mann-Whitney U test ตามการกระจายตัวของข้อมูล และ Two proportion- Z test ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test) และอัตราส่วนแฉ้มต่ออย่างหยาบ (Crude odds ratio) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการศึกษา พบว่า ความชุกของโรคฟันผุในกลุ่มเด็กวัยเรียนที่เป็นเด็กพิเศษและเด็กปกติของโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์เป็นร้อยละ 60 และ 47.5 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยฟันแท้ผุ ถอน อุด ของกลุ่มเด็กพิเศษเท่ากับ 1.85 ± 2.14 ซึ่งต่อคนที่แตกต่างจากกลุ่มเด็กปกติซึ่งมีค่าเป็น 1.0 ± 1.34 ซึ่งต่อคนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.040$). ทั้งนี้การปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพประกอบด้วยความถี่ในการบริโภคอาหารที่มีผลต่อสุขภาพช่องปากในแต่ละวันและการดูแลทำความสะอาดช่องปาก พบว่าเด็กปกติบริโภคอาหารทุกประเภททั้งอาหาร ($p\text{-value} = 0.015$) เครื่องดื่มที่เสี่ยงต่อโรคฟันผุ ($p\text{-value} = 0.004$) อาหารและเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อฟัน ($p\text{-value} = 0.009$) ในระดับความถี่สูงกว่าในเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนเฉลี่ยในการปฏิบัติตนในการดูแลทำความสะอาดช่องปากของเด็กปกติ (7.41 ± 1.68) และเด็กพิเศษ (6.96 ± 1.92) ไม่แตกต่างกัน โดยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนในการดูแลทำความสะอาดช่องปากกับสภาวะโรคฟันผุของทั้งสองกลุ่ม พบอาหารและเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อฟันมีความสัมพันธ์แบบผกผันกับสภาวะโรคฟันผุของกลุ่มเด็กพิเศษ แต่ไม่พบความสัมพันธ์นี้ในกลุ่มเด็กปกติ

โรงเรียนสอนร่วมระหว่างเด็กนักเรียนที่เป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษในงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยนำร่องในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในด้านทันตกรรมและการแพทย์ของเด็กวัยเรียนที่เป็นเด็กพิเศษและเป็นแนวทางในการรักษาทางทันตกรรมสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งผลที่ได้นี้จะนำไปสู่รูปแบบการส่งเสริมและป้องกันทางทันตกรรมในโรงเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กพิเศษต่อไป

คำสำคัญ: สภาวะโรคฟันผุ เด็กพิเศษ การปฏิบัติตนในการดูแลทันตสุขภาพ

DENTAL CARIES STATUS AND ORAL HEALTH PRACTICES OF SCHOOL-AGE SPECIAL AND NORMAL CHILDREN AT PIBOONPRACHASAN SCHOOL, BANGKOK**PORNPIMON WITHAYAWERASAK 5436896 PHMH/M****M.P.H.****THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: ANGSANA BOONTHUM, Ph.D., KULAYA NARKSAWAT, M.P.H., DDS.,M.Sc.****ABSTRACT**

This comparative cross-sectional survey research aims to evaluate dental caries status and oral health practices and to assess the relationship between dental caries status and oral health practices of special needs and normal school-age children at government school, Din-Daeng, Bangkok, Thailand. The study population was 114 persons, 55 special needs children and 59 normal children matched by sex and age, studying at government school, Din-Daeng, Bangkok. Data on the children came from completed questionnaires and oral examination records. The dental caries status was recorded using the DMFT index. Data was collected between Feb 15, 2012 to March 30, 2012, and data analysis was completed by using the two independent t-test/ Mann-Whitney U test (depending on data distribution), two-proportion Z-test, chi-square test and crude odds ratio.

The results revealed that prevalence of dental caries of special needs and normal school-age children at Piboonprachasan School was 60 and 47.50 percent, respectively. Average decayed, missing and filling of permanent teeth (DMFT) index of special needs school-age children was (1.85 ± 2.14) different from that of normal children (1.0 ± 1.34) with statistical significance (p -value = 0.040). Oral health practices consist of frequency of eating habit per day and oral cleanliness habits. Normal children consumed higher mean frequency of all caries risk food (p -value = 0.015), caries risk beverage (p -value= 0.004) and healthy food and beverage (p -value = 0.009) than those of special needs children. Average scores of oral cleanliness habits between normal children (7.41 ± 1.68) and special needs children (6.96 ± 1.92) were not different. However, the scores of both groups are quite high. Using Chi-square test, Oral cleanliness habits were not related to the oral health status of both groups. Healthy food and beverage was inversely related to the oral health status (p -value = 0.030) of the special needs children group but not related in the normal group.

Government school is a co-education institution which has normal and special needs students. This is a pilot research for further studying in other dental and medical aspects of special needs school-age children and making dental treatment guidelines. This will result in dental preventive and promotive school program for co-education institution.

**KEY WORDS : DENTAL CARIES STATUS/ SPECIAL NEEDS CHILDREN/
ORAL HEALTH PRACTICES**

136 pages.